

Fiche 2: Mededeling inzake EU-strategie ter beperking van het risico op rampen in ontwikkelingslanden

1. Algemene gegevens

Voorstel: EU-strategie ter beperking van het risico op rampen in ontwikkelingslanden

Datum Commissiedocument: 23 februari 2009

Nr. Commissiedocument: COM (2009) 84

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=197988

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: SEC (2009) 217-218-220

Behandelingstraject Raad: Behandeling in Raadswerkgroep CODEV – vaststelling Raadsconclusies in RAZEB OS in mei 2009

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Buitenlandse Zaken

2. Essentie voorstel

In de mededeling wordt een strategie voorgesteld voor de beperking van het risico op rampen in ontwikkelingslanden. De voorgestelde strategie bouwt voort op beleid en activiteiten die reeds door de Commissie en de lidstaten worden ondernomen en is in lijn met de prioriteiten voor rampenrisicovermindering zoals in 2005 in internationaal verband overeengekomen in het Hyogo actie kader. De doelstelling van de mededeling is om bij te dragen aan duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding door de negatieve gevolgen van rampen terug te dringen door vermindering van het risico op rampen.

Nadruk wordt gelegd op (1) steunverlening aan ontwikkelingslanden om rampenrisicovermindering effectief te integreren in hun ontwikkelingsbeleid en planning; (2) gerichte steun aan ontwikkelingslanden op het gebied van preventie, schadebeperking en paraatheid en (3) betere integratie van rampenrisicovermindering in het EU-beleid op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, humanitaire hulp en crisisrespons. Er wordt een duidelijke koppeling gelegd tussen rampenrisicovermindering en klimaatbeleid en dan met name klimaatadaptatie. De strategie richt zich op natuurrampen alsmede rampen voortkomend uit technologische bedreigingen. Rampen die door de mens zijn veroorzaakt door conflicten en oorlog blijven echter buiten beschouwing.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

Ontwikkelingssamenwerking is primair een bevoegdheid van de lidstaten. De gemeenschap heeft hierop slechts een aanvullende bevoegdheid. De Commissie gaat uit van bestaande wet- en regelgeving en financiële instrumenten en stelt voor rampenrisicovermindering beter te integreren in het beleid van de Commissie en de lidstaten en in bestaande programma's en projecten.

In de mededeling worden de volgende prioriteiten genoemd voor verdere actie:

- (a) steun bieden aan ontwikkelingssamenwerking om rampenrisicovermindering een nationale en lokale prioriteit te maken en de institutionele basis hiervoor te versterken;
- (b) ondersteuning van identificatie, analyse en monitoring van rampenrisico's;
- (c) informatievoorziening, bewustmaking en training over rampenrisico's;
- (d) terugdringen van onderliggende risicofactoren i.h.b. door klimaatadaptatie
- (e) versterken van de rampenparaatheid

Voorgesteld wordt om vorm te geven aan de uitvoering van de strategie door middel van politieke dialoog, regionale actieplannen en integratie van rampenrisicovermindering in beleid en planning van de EU en de ontwikkelingslanden. Bedoeling is om een stuurgroep op te zetten, bestaande uit lidstaten en de Commissie, die een uitvoeringsplan zal ontwikkelen voor rampenrisicovermindering en zal toezien op de uitvoering ervan. Voorzover tot een beoordeling van de subsidiariteit en proportionaliteit kan worden overgegaan,

luit het oordeel positief. De mededeling zal ertoe bijdragen dat zowel de lidstaten als de Commissie meer aandacht zullen geven aan rampenrisicovermindering in het ontwikkelingsbeleid. Dit heeft naar verwachting ook op internationale schaal effect en daardoor meerwaarde ten opzichte van nationaal beleid. De voorgestelde acties liggen vooral op het terrein van de dialoog met ontwikkelingslanden en de integratie van rampenrisicovermindering in strategie en beleid en hebben daarmee een aanvullend karakter. Daarbij is rekening gehouden met beleidsontwikkelingen op relevante beleidsterreinen zoals bijvoorbeeld klimaatverandering.

De mededeling heeft in principe geen financiële implicaties. Activiteiten worden gefinancierd binnen het bestaande financiële kader voor 2007-2013. De Commissie stelt voor om binnen de bestaande programma's, zoals het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF), het programma van ECHO voor rampenparaatheid (DIPECHO) en het zevende kaderprogramma voor onderzoek, fondsen vrij te maken voor rampenrisicovermindering. Binnen het 10^e EOF zal 180 mln. EUR worden vrijgemaakt voor de beperking van het risico op rampen.

4. Nederlandse positie over de mededeling

De mededeling legt een helder en duidelijk verband tussen rampenrisicovermindering, duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding. Nederland onderschrijft de koppeling die wordt gelegd tussen rampenrisicovermindering, ontwikkelingssamenwerking en klimaatbeleid. Mede onder invloed van klimaatveranderingen neemt het aantal rampen toe. Veel rampen vinden plaats in ontwikkelingslanden, die vaak kwetsbaar hiervoor zijn en een zeer beperkte responscapaciteit hebben. De schade die door rampen wordt veroorzaakt heeft vaak ernstige negatieve effecten op sociaaleconomische ontwikkeling en op de mogelijkheden de MDGs te bereiken.

Door in het ontwikkelingsbeleid nadruk te leggen op rampenrisicovermindering kan het aantal slachtoffers van rampen aanzienlijk worden verminderd en de materiële schade worden beperkt, en daarmee ook de kosten van rampenrespons en het effect van rampen op ontwikkeling.

Nederland onderschrijft het belang van rampenrisicovermindering en steunt de integratie van rampenrisicovermindering in ontwikkelingsbeleid en planning in ontwikkelingslanden. Nederland zal bepleiten dat dit ook in de Raadsconclusies duidelijk naar voren komt. Daarnaast zal Nederland binnen het nationale budget voor ontwikkelingssamenwerking de mogelijkheid bezien voor beleidsintensivering op het gebied van rampenrisicovermindering.

Rampenrisicovermindering heeft een bredere reikwijdte dan crisisbeheersing en dient daarom een integraal onderdeel uit te maken van beleid en strategie in relevante sectoren. De mededeling geeft terecht de nodige aandacht aan institutionele versterking en capaciteitsopbouw. De in de mededeling voorgestelde prioriteiten sluiten goed aan op hetgeen in internationaal verband is overeengekomen in het Hyogo actiekader. Het is belangrijk ook in de uitwerking van het beleid aandacht te geven aan de verschillende aspecten van rampenrisicovermindering zoals preventie, schadebeperking en rampenparaatheid.

Rampenrisicovermindering is nauw verbonden met klimaatverandering en milieudegradatie, die, als factoren voor de toename van rampen, goed geïntegreerd zijn in het document. De in de mededeling gelegde koppeling tussen rampenrisicovermindering en klimaatbeleid wordt door Nederland onderschreven alsmede de prioriteit die wordt gelegd bij beleid op het gebied van klimaatadaptatie.

Het is belangrijk om activiteiten op het gebied van rampenrisicovermindering zowel in EU-kader, maar ook in internationaal kader, goed op elkaar af te stemmen. De mededeling noemt hierbij terecht de Internationale Strategie voor Rampen Risico Vermindering van de VN (VN-ISDR), maar het is evenzeer van belang om rampenrisicovermindering te integreren in programma's en beleid van andere VN instellingen en ontwikkelingsorganisaties. Ook binnen de EU is het zaak om de verschillende beschikbare instrumenten die in de mededeling worden genoemd goed op elkaar af te stemmen.